

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Faisala Husseiniho v právní věci žalobkyně: **T. T. H. H.**, zastoupená Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem Lidická 960/81, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 4. 2025, č. j. 18 Az 28/2024–16,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 4. 2025, č. j. 18 Az 28/2024–16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 24. 9. 2024, č. j. OAM-861/ZA-ZA11-HA06-2024, neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „*zákon o azylu*“). Důvodem neudělení mezinárodní ochrany bylo, že žalobkyni podle žalovaného nesvědčil žádný z důvodů pro její udělení a žalobkyně o mezinárodní ochranu žádala jen za účelem legalizace jejího pobytu na území České republiky.

[2] Žalobkyně podala proti tomuto rozhodnutí žalobu ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“), který rozsudkem ze dne 24. 4. 2025, č. j. 18 Az 28/2024-16, rozhodnutí žalovaného zrušil.

[3] Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu. Žalobkyně je vietnamské státní příslušnosti, bez náboženského přesvědčení, apolitická a zdravá. Je vdaná, s manželem žila asi rok a naposledy jej viděla v roce 2018. Má nezletilou dceru narozenou v roce X v České republice, která s ní žije ve společné domácnosti. Dcera byla žalobkyni svěřena do péče, její otec žije v B., s dcerou se stýká a platí stanovené výživné. Žalobkyně do České

republiky poprvé přicestovala v roce 2008 a ve vlasti byla naposledy v roce 2015 na návštěvě. Důvodem její žádosti o mezinárodní ochranu byla skutečnost, že dcera se v České republice narodila, ve Vietnamu byla jen dvakrát na návštěvě, má zde kamarády, chodí zde do školy a žalobkyně s ní chce zůstat.

[4] Krajský soud dále uvedl, že ačkoliv žalovaný zjistil, že žalobkyně má na území České republiky nezletilé dítě, ve svém rozhodnutí pouze obecně konstatoval, že k řešení svého pobytového povolení měla využít zákon o pobytu cizinců a že existence rodinných vazeb nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě. K humanitárnímu azylu pak žalovaný pouze uvedl, že žalobkyně je dospělá, plně právně způsobilá, praceschopná a zdravá osoba a její situaci nelze považovat za nikterak mimořádnou. Toto odůvodnění rozhodnutí žalovaného shledal krajský soud nepřezkoumatelným.

[5] Podle krajského soudu v rozhodnutí žalovaného chybělo uvážení týkající se konkrétní životní situace žalobkyně a jí uváděných azylových důvodů. Konkrétně žalovaný dle krajského soudu neučinil úvahu o tom, zda byla skutková zjištění o rodinných vazbách žalobkyně způsobilá aktivovat udělení humanitárního azylu či nikoliv. Nedostatek této úvahy pak bránil krajskému soudu v přezkumu rozhodnutí žalovaného.

[6] Žalovaný byl podle krajského soudu také povinen zohlednit mezinárodní závazky, které pro Českou republiku vyplývají z Úmluvy o právech dítěte a „*pracovat*“ s tzv. nejlepším zájmem dítěte. Úvahy o nejlepším zájmu dcery žalobkyně však v rozhodnutí žalovaného rovněž chyběly, a proto je krajský soud i v této části shledal nepřezkoumatelným.

[7] Proti rozsudku krajského soudu podává žalovaný (dále jen „*stěžovatel*“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“). Přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v tom, že krajský soud pochybil při výkladu práva a nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu.

[8] Stěžovatel namítá, že ve svém rozhodnutí uvedl, že právo na společný život žalobkyně s jejím nezletilým dítětem není neudělením mezinárodní ochrany popřeno, jelikož její dcera je rovněž státní příslušnicí Vietnamu, a mohou spolu tedy pobývat v místě, kde budou mít obě možnost legálního pobytu. Má tedy za to, že posoudil rodinnou situaci žalobkyně a její dcery správně dle zákona o azylu a příléhavě uzavřel, že jejich společný život není dotčen.

[9] Podle stěžovatele není pravdou, že ve svém rozhodnutí opomenul nejlepší zájem dítěte. Naopak tvrdí, že toto posoudil a řádně v souladu s judikaturou konstatoval, že rodinné vazby žalobkyně na území ČR či její snahu o legalizaci pobytu prostřednictvím zákona o azylu nelze podřadit pod taxativně vymezené důvody k udělení azylu či doplňkové ochrany. V této souvislosti pak stěžovatel odkazuje na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2025, č. j. 7 Azs 185/2024-30.

[10] Stěžovatel dále považuje za nesporné, že žalobkyně požádala o azyl, teprve když přišla o pobytové oprávnění, a snaží se tak legalizovat svůj pobyt. Má pak za to, že tato situace nezakládala důvod pro zohlednění nejlepšího zájmu dítěte ani pro udělení

pokračování

humanitárního azylu, což ve svém rozhodnutí dostatečně odůvodnil. Nadto tvrdí, že nebylo jeho úkolem posuzovat, že zde má dcera žalobkyně vazby a že zde chodí do školy.

[11] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že nesouhlasí se stěžovatelem, že by náležitě zjistil skutkový stav a své rozhodnutí řádně zdůvodnil, a to přinejmenším v části týkající se otázky udělení humanitárního azylu. Stěžovatel se z vlastní iniciativy omezil pouze na náhled policejní evidence CIS, ze které zjistil, že dcera žalobkyně je rovněž státní příslušnicí Vietnamu, a konstatoval, že mohou společně pobývat v místě, kde budou mít obě legální pobyt. Uvedené dle žalobkyně nijak neodráží konkrétní okolnosti jejího případu. Žalobkyně také tvrdí, že dle judikatury Nejvyššího správního soudu, kterou stěžovatel ve svém rozhodnutí citoval, péče o dítě či snaha o legalizaci pobytu spojená s realizací rodinného života není zpravidla důvodem pro udělení humanitárního azylu, což ovšem neznamená, že tomu tak nemůže být nikdy. Navrhuje tedy, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele odmítl pro nepřijatelnost, případně aby ji jako nedůvodnou zamítl.

[12] Nejvyšší správní soud nejprve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatuje, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatele v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná pověřená osoba s příslušným vysokoškolským právnickým vzděláním.

[13] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel posoudit otázku její přijatelnosti. Přijatelnost je obecně dána v případech, k nimž se judikatura doposud nevyjádřila, v nichž existuje judikatura rozporná (nejednotná), nebo je potřeba učinit judikaturní odklon. Dále přijatelnost zakládá rovněž zásadní pochybení krajského soudu, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (blíže viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006–39, č. 933/2006 Sb. NSS, a ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021–28, č. 4219/2021 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Pro úplnost lze dodat, že uvedená judikaturně ustálená kritéria přijatelnosti kasační stížnosti, vycházející z citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006–39, jsou použitelná i po novele § 104a odst. 1 s. ř. s., která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, při jejichž přezkumu zdejší soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (viz výše rovněž odkazované usnesení č. j. 9 As 83/2021–28).

[14] V nyní projednávané věci je stěžovatelem žalovaný správní orgán. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu lze i v takovém případě považovat kasační stížnost za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval konstantní a bezrozpornou soudní judikaturu (srov. rozsudek ze dne 31. 1. 2007, č. j. 2 Azs 21/2006–59, č. 1143/2007 Sb. NSS).

[15] Stěžovatel spatřuje přijatelnost kasační stížnosti v tom, že krajský soud pochybil při výkladu práva a nerespektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Zdejší soud dospěl k závěru, že v projednávané věci nelze *prima facie* vyloučit zásadní pochybení krajského soudu při posuzování přezkoumatelnosti stěžovatelova rozhodnutí.

[16] Kasační stížnost je tedy přijatelná.

[17] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínky vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[18] Kasační stížnost je důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud nejprve přistoupil k posouzení námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu. Případnou nepřezkoumatelností rozsudku je totiž povinen se podle § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, a to i bez námítky stěžovatele. Vlastní přezkum rozsudku je pak možný pouze za předpokladu, že splňuje kritéria přezkoumatelnosti, tedy že je srozumitelný a vychází z důvodů, z nichž je zřejmé, proč krajský soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku jeho rozhodnutí. Tato kritéria napadený rozsudek splňuje.

[20] Krajský soud v rozsudku řádně a srozumitelně vyložil důvody svého rozhodnutí a vypořádal se se všemi podstatnými žalobními námitkami. O tom, že je napadený rozsudek opřen o dostatek relevantních důvodů, ostatně svědčí i skutečnost, že stěžovatel v kasační stížnosti ani neuvádí, v čem konkrétně nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu spatřuje, ale naopak s jeho závěry věcně polemizuje, což by v případě nepřezkoumatelnosti rozsudku fakticky nebylo možné.

[21] Kasační důvod ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tedy není dán.

[22] Nejvyšší správní soud se nicméně ztotožňuje s námitkou, že krajský soud nesprávně shledal rozhodnutí stěžovatele nepřezkoumatelným.

[23] Nepřezkoumatelnost stěžovatelova rozhodnutí krajský soud spatřoval v tom, že stěžovatel *„neučinil právní úvahu o tom, zda skutková zjištění o rodinných vazbách žalobkyně jsou způsobila či nikoli aktivovat udělení institutu humanitárního azylu“*, současně krajský soud v rozhodnutí stěžovatele postrádal *„jakékoli úvahy o nejlepším zájmu dcery žalobkyně“*.

[24] Nejvyšší správní soud podotýká, že *„[ž]adatel je tím, kdo v řízení ve věci mezinárodní ochrany nese břemeno tvrzení, a jeho žádost je posuzována z hlediska skutečností, které označí jako důvody k jejímu podání“* (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 7. 2025, č. j. 7 Azs 41/2025–54; srov. též rozsudky ze dne 23. 1. 2025, č. j. 2 Azs 220/2024–25; a ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017–40). Je tedy úkolem žadatele, aby podrobně popsal skutečnosti, které odůvodňují udělení mezinárodní ochrany. Správní orgán není povinen za žadatele tyto skutečnosti domýšlet.

[25] Ze správního spisu je zřejmé, že žalobkyně jako důvod podání žádosti o mezinárodní ochranu uvedla pouze obecně skutečnost, že v České republice pečuje o nezletilou dceru, která zde má povolení k pobytu, chodí do školy a má zde kamarády.

[26] Stěžovatel ve svém rozhodnutí na straně 4 uvedl, že *„existence rodinných vazeb nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany v žádné její formě, jak zcela jednoznačně“*

pokračování

opakovane vyložil Nejvyšší správní soud v Brně, např. ve svém rozhodnutí č. j. 2 Azs 66/2008 ze dne 8. 1. 2009, č. j. 9 Azs 3/2010 ze dne 21. 4. 2010, č. j. 6 Azs 5/2010 ze dne 21. 5. 2010 nebo č. j. 1 Azs 5/2011 ze dne 28. 4. 2011.“ Na straně 5 svého rozhodnutí stěžovatel v souvislosti s udělením humanitárního azylu dále uvedl, že „*se v této souvislosti zabýval zejména rodinnou, sociální a ekonomickou situací výše jmenované žadatelky o udělení mezinárodní ochrany a přihlédl i k jejímu věku a zdravotnímu stavu. Jmenovaná je dospělou, plně právně způsobilou, praceschopnou a zdravou osobou. [...] Správní orgán po pečlivém prověření všech okolností pobytu žadatelky na českém území shrnuje, že životní situaci jmenované nelze považovat za nikterak mimořádnou. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že její případ není případem zvláštního zřetele hodným, jak to vyžaduje § 14 zákona o azylu, nýbrž případem zcela běžným.*“

[27] Zdejší soud připomíná, že dle judikatury tohoto soudu „*[n]ení přípustné institut nepřezkoumatelnosti libovolně rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán, resp. soud podstatou námitky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námitky a dopustí se (toliko) důlčího nedostatku odůvodnění. Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů tak má místo zejména tehdy, opomene-li správní orgán či soud na námitku účastníka zcela (tedy i implicitně) reagovat*“ (viz rozsudek ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017–38).

[28] Je sice pravdou, že stěžovatel mohl své rozhodnutí odůvodnit podrobněji a mohl se rodinnými vazbami žalobkyně zabývat také na straně 5 svého rozhodnutí, kde se výslovně věnoval možnosti udělení humanitárního azylu. Tato skutečnost však nezpůsobuje nepřezkoumatelnost stěžovatelova rozhodnutí. Z jeho odůvodnění je zjevné, že se rodinnými vazbami žalobkyně zabýval, přičemž dospěl k jednoznačnému závěru, že tyto vazby nemohou být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany **v žádné její formě** (tedy ani ve formě humanitárního azylu). Z rozhodnutí je rovněž zřejmé, že se stěžovatel zabýval životní situací žalobkyně ve vztahu k udělení humanitárního azylu, a to přinejmenším v míře odpovídající obecnosti jejích tvrzení, přičemž nenalezl žádné zvláštního zřetele hodné důvody, které by udělení humanitárního azylu opodstatňovaly. Takto formulované konkrétní závěry stěžovatele lze nepochybně podrobit dalšímu přezkumu.

[29] Nejvyšší správní soud se rovněž neztotožňuje s názorem krajského soudu, že se stěžovatel ve svém rozhodnutí nezabýval nejlepším zájmem dítěte. Na straně 4 svého rozhodnutí totiž stěžovatel uvedl, že „*nezletilá dcera žadatelky pobývá na českém území na základě povolení k trvalému pobytu, aktuálně do dne 11. 12. 2025. [...] Samotné právo na společný život žadatelky s jejím nezletilým dítětem není neudělením jí mezinárodní ochrany rozhodně popřeno, neboť nezletilá dcera jmenované je rovněž státní příslušnicí Vietnamu, a tudíž mohou společně pobývat v místě, kde budou mít obě možnost legálního pobytu, což nepochybně nemusí být výhradně území ČR.*“

[30] Z uvedeného Nejvyšší správní soud považuje za podstatné, že stěžovatel existenci dcery žalobkyně neopomenul, a naopak ji ve svém rozhodnutí zohlednil. Zabýval se také možným zásahem rozhodnutí do rodinného života žalobkyně (i její dcery). Ze správního spisu je rovněž zřejmé, že stěžovatel v řízení zjišťoval i jiné rodinné vazby dcery žalobkyně

a zda by o ni měl kdo pečovat, pokud by žalobkyně dočasně vycestovala zpět do Vietnamu za účelem získání povolení k pobytu. Ačkoliv se tedy stěžovatel ve svém rozhodnutí výslovně nejlepším zájem dcery žalobkyně nezabýval (v tom smyslu, že by tomu v rozhodnutí věnoval samostatnou pasáž, resp. výslovně zmínil, že posuzuje právě nejlepší zájem dítěte), nelze konstatovat, že by její zájmy nezjišťoval a nezohledňoval.

[31] Nadto Nejvyšší správní soud podotýká, že povinností při rozhodování zvažovat nejlepší zájem dítěte se zabýval Ústavní soud v nálezu ze dne 14. 4. 2020, sp. zn. IV.ÚS 950/19 (všechna rozhodnutí Ústavního soudu jsou dostupná na www.usoud.cz). Dospěl přitom k závěru, že v řízeních, jejichž účelem není přímo zasáhnout do právního postavení dítěte ani na ně nemají zprostředkovaný právní dopad, ale dopadají na ně pouze fakticky, není zásadně povinností rozhodujícího orgánu přihlížet k nejlepšímu zájmu dítěte, s výjimkou případů, kdy pozitivní právní úprava výslovně s ochranou zájmů dítěte počítá. Zdejší soud pak má za to, že v nynější věci řízení o udělení mezinárodní ochrany žalobkyni spadá právě do takové kategorie řízení. Dcera žalobkyně totiž nebyla sama žadatelkou o mezinárodní ochranu, naopak měla povolení k pobytu na území České republiky, které navíc nebylo závislé na pobytu žalobkyně. Neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni tedy nemá žádný (ani zprostředkovaný) právní dopad na její dceru. Stěžovatel proto nebyl povinen se nejlepším zájmem dcery žalobkyně zabývat.

[32] S ohledem na výše uvedené kasační soud dospěl k závěru, že krajský soud pochybil, pokud shledal stěžovatelovo rozhodnutí nepřezkoumatelným (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto postupem podle § 110 odst. 1, věty první před středníkem s. ř. s. napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[33] V průběhu dalšího řízení krajský soud bude vycházet z toho, že se stěžovatel dostatečně zabýval rodinnými vazbami žalobkyně ve vztahu k možnosti udělení humanitárního azylu a že absence konkrétní pasáže věnované nejlepšímu zájmu dcery žalobkyně v odůvodnění stěžovatelova rozhodnutí nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost. Tento právní názor je pro krajský soud závazný (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[34] V novém rozhodnutí ve věci rozhodne krajský soud též o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 4. září 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu